

Европейски съюз

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2007–2013

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
Схема BG051PO001–4.3.04 „Развитие на електронни форми
на дистанционно обучение в системата на висшето образование“

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН **ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ**

ЕВГЕНИЯ ДЕЛЧЕВА

ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ПЪРВО ИЗДАНИЕ

**ПЛЕВЕН
2013**

Настоящото пособие е предназначено за студенти в дистанционна форма на образователно-квалификационна степен „Магистър“ по специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“. Материалът, включен в него третира въпроси свързани с икономиката на здравеопазването и нейните характеристики. Накратко са разгледани отделни елементи на дистрибуцията, търсенето, предлагането и използваемостта на здравните услуги. Основно място в пособието намират също концепцията за неуспеха на свободния пазар в здравеопазването, моделът на Майкъл Гросман, както и елементи от икономическия анализ в здравеопазването. Специално внимание е обърнато на пазара и регулирането в здравния сектор. Разгледани са още цени и такси в здравеопазването, заплащане на труда и формите му. В относително самостоятелен раздел е представена темата за производствените анализи, методите за разпределение на разходите в лечебното заведение. Обърнато е внимание и на базите за разпределение с характерните основни етапи при подготовката и работата с тях. В пособието се дискутират и основни методи за икономическа оценка на здравни дейности и програми. Във връзка с това се представят различни алгоритми за работа с тях, както и основните функции, предлагани от приложенията на тези методи в здравеопазването.

От автора

Всички права запазени, също и тези за фотомеханични копия и размножаване на електронни медии. Нито една част от тази книга, текст, фигури или схеми не могат да бъдат размножавани или предавани под никаква форма или начин без писменото разрешение на автора на това издание.

© Евгения Делчева – автор, 2013

© Печатница „ЕА“, Плевен – предпечатна подготовка, 2013

© Издателски център МУ – Плевен, 2013

ISBN 978–954–756–127–4

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава 1. Икономиката на здравеопазване като научна дисциплина	
Икономика и здравеопазване.....	7
Предмет и методи на икономиката на здравеопазването	9
Основни разрези на икономиката на здравеопазването	11
Възникване и развитие на икономиката на здравеопазването.....	14
Глава 2. Икономическа характеристика на здравната помощ	
Здравна помощ.....	19
Икономическа природа на здравните услуги.....	21
Икономически особености на здравните услуги.....	23
Глава 3. Производство на здравна помощ	
Производствени фактори	33
Дефиниране на продукта	39
Особености на производството на здравни услуги.....	41
Резултативна и процесуална полезност.....	46
Глава 4. Дистрибуция на здравна помощ	
Дистрибуция и справедливост в здравеопазването.....	50
Равенство в здравеопазването	53
Видове равенство.....	54
Политики за осигуряване на равенството	58
Измерване на неравенствата в здравеопазването	61

Глава 5. Търсене на здраве и здравна помощ	
Търсене на здраве	63
Търсене на здравна помощ	69
Методи за измерване на търсенето на здравни услуги	71
Лекарят – доверено лице на пациента	73
Търсене индуцирано от предлагането	75
Глава 6. Предлагане и използваемост на здравна помощ	
Предлагане на здравна помощ	80
Методи за измерване на предлагането на здравна помощ	82
Използваемост на здравна помощ	83
Измерване на използваемостта	84
Морален риск	85
Еластичност на използваемостта	87
Глава 7. Пазарът и неговите алтернативи в здравеопазването	
Дефиниране на пазарите в здравеопазването	91
Провал на свободния пазар в здравеопазването	95
Последици и алтернативи на свободния пазар	100
Регулиране на пазарните отношения в здравеопазването	105
Пазарна трансформация в здравеопазването – емпирични данни и тенденции	109
Глава 8. Заплащане на труда в здравеопазването	
Същност на трудовото възнаграждение	121
Определяне на трудовото възнаграждение	125
Системи на заплащане на труда в здравеопазването	130
Заплащане на труда в здравеопазването на България	134
Глава 9. Икономически анализ в здравеопазването	
Същност на икономическия анализ в здравеопазването	141
Икономически анализ на ресурсите в здравеопазването	145
Методи за икономическа оценка в здравеопазването	156
Фармакоикономически анализ	161
Глава 10. Производствени анализи	
Продукти на лечебното заведение	165
Отчитане и разпределение на разходите	168

Производствена функция	175
Производствени разходи	176
Глава 11. Цени и такси в здравеопазването	
Цени в здравеопазването – особености и видове	190
Методи на ценообразуване	203
Такси в здравеопазването	209